

SINIRDA KARBON DÜZENLEME MEKANİZMASI (SKDM) TÜZÜĞÜ

BİLGİ NOTU

Avrupa'nın rekabetçiliğinin korunabilmesi ve üretimin, emisyon azaltım hedefi AB'den az olan ülkelere kaymasının yani karbon kaçağının önlenmesi amacıyla oluşturulan Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması (SKDM) Tüzüğü **16 Mayıs 2023** tarihinde onaylanmış ve AB Resmi Gazetesinde yayımlanmıştır.

SKDM, "Fit For 55" yasama paketinin bir parçasıdır. SKDM'nin, Avrupa Birliği'nin iklim değişikliği ile mücadele politikalarından kaynaklanan karbon kaçağı riskini ele alarak, Paris Anlaşması ile uyumlu olarak en geç 2050 yılına kadar iklim nötr hedefine ulaşmak için Birliğin temel araçlarından biri olması planlanmaktadır. Bununla birlikte, SKDM'nin AB dışındaki üçüncü ülkelerde karbonsuzlaştırmayı teşvik etmeye de katkıda bulunması beklenmektedir.

SKDM ile ithal ve yerli ürünler için eşdeğer karbon fiyatlandırmasının sağlanarak AB'nin emisyon azaltma hedefinin olumsuz etkilenmesine neden olacak mevcut mekanizmaların değiştirilmesi amaçlanmaktadır.

SKDM'nin ana hedefinde geniş ürün kapsamı olmakla birlikte, uygulamaya karbon kaçağı riskinin olduğu nispeten homojen mallara sahip seçilmiş bir dizi sektörle başlanması planlanmıştır. Buna göre **1 Ekim 2023 tarihi itibariyle çimento, elektrik, gübreler, demir çelik, alüminyum ve hidrojen sektörleri SKDM kapsamında beyanda bulunacak** olup demir çelik, alüminyum ve elektrik sektörleri için detaylı GTİP kodları ekte belirtilmiştir (EK 1).

Konu

Söz konusu tüzük kapsamında; SKDM (Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması) ile karbon kaçağı riskini önlemek, üçüncü ülkelerdeki operatörler tarafından emisyonların azaltılması için teşvikler yaratarak küresel karbon emisyonlarını azaltmak ve Paris Anlaşması'nın hedeflerini desteklemek amacıyla, Ek-I'de listelenen eşyanın Birlik gümrük bölgesine ithalatında yer alan sera gazı emisyonları ele alınır.

Kapsam

952/2013 Sayılı Tüzüğün (AB) 256. Maddesinde atıfta bulunulan dahilde işleme prosedüründen kaynaklanan mallar veya bu mallardan elde edilen işlenmiş ürünlerin ithal edildiği üçüncü bir ülke menşeli Ek-I'de listelenen malları kapsamaktadır.

Dahilde işleme prosedüründen kaynaklanan ve bu mallardan işlenmiş ürünler için de geçerlidir.

Mal İthalatı

Mallar, Birliğin gümrük bölgesine yalnızca yetkili bir SKDM beyan sahibi tarafından ithal edilecektir.

Yetkilendirme başvurusu

Bir Üye Devlette yerleşik olan herhangi bir ithalatçı, Birlik'in gümrük bölgesine mal ithal etmeden önce, yetkili SKDM beyanı sahibi statüsü için başvuruda bulunur.

Bu tür bir ithalatçının dolaylı bir gümrük temsilcisi tayin etmesi ve dolaylı gümrük temsilcisinin yetkili bir SKDM beyannamesi olarak hareket etmeyi kabul etmesi durumunda, dolaylı gümrük temsilcisi izin başvurusunu sunacaktır.

Yetki

İzin başvurusu yapıldığında, başvuru sahibinin yerleşik olduğu Üye Devletteki yetkili makam, kriterlerin karşılanması koşuluyla, yetkili SKDM beyannamesi statüsü verir. Yetkili SKDM beyanı sahibi statüsü tüm Üye Devletlerde tanınmalıdır.

Yetkili SKDM beyan sahibi statüsünü vermeden önce yetkili makam, SKDM sicili aracılığıyla yetkilendirme başvurusu hakkında bir istişare prosedürü yürütür. İstişare prosedürü, diğer Üye Devletlerdeki yetkili makamları ve Komisyonu içerecek ve 15 iş gününü geçmeyecektir.

SKDM Kaydı

Komisyon, yetkili SKDM beyan sahiplerinin SKDM sertifikalarına ilişkin verileri içeren standart bir elektronik veri tabanı biçiminde, yetkili SKDM beyan sahiplerinin bir SKDM kaydını oluşturacaktır.

Komisyon, SKDM sicilindeki bilgileri otomatik ve gerçek zamanlı olarak gümrük makamlarına ve yetkili makamlara sunar.

SKDM Bildirimi

Her yılın 31 Mayıs'ına kadar ve 2026 yılı için ilk kez 2027'de, her bir yetkili SKDM beyannamesi, bir önceki takvim yılı için bir SKDM beyanı sunmak üzere SKDM sicilini kullanacaktır.

SKDM beyanı aşağıdaki bilgileri içerecektir:

- Elektrik için megavat-saat ve diğer mallar için ton olarak ifade edilen, bir önceki takvim yılında ithal edilen her tür malın toplam miktarı,
- Ürünlerdeki hesaplanan ve doğrulanan toplam gömülü emisyonlar, megavat-saat elektrik başına ton CO₂ eşdeğer emisyonu olarak veya diğer mallar için her bir türün tonu başına ton CO₂ eşdeğer emisyonu olarak ifade edilecek,
- Menşe ülkede ödenen karbon fiyatı nedeniyle ödenmesi gereken indirimden sonra bu toplam saklı emisyonlara karşılık gelen teslim edilecek SKDM sertifikalarının toplam sayısı ve AB ETS tahsisatlarının ne ölçüde ücretsiz olarak tahsis edildiğini yansıtmak için gerekli ayarlama,
- Akredite doğrulayıcılar tarafından düzenlenen doğrulama raporlarının kopyaları.

Gömülü Emisyonların Hesaplanması

- Mallardaki gömülü emisyonlar, Ek IV'te belirtilen yöntemlere göre hesaplanacaktır. Ek II'de listelenen mallar için sadece doğrudan emisyonlar hesaplanacak ve dikkate alınacaktır.
- Elektrik dışındaki mallardaki gömülü emisyonlar, Ek IV'ün 2. ve 3. maddelerinde belirtilen yöntemlere uygun olarak fiili emisyonlara dayalı olarak belirlenecektir.
- Dolaylı emisyonların yanı sıra gerçek emisyonların yeterince belirlenemediği durumlarda, gizli emisyonlar, Ek IV'ün 4.1 maddesinde belirtilen yöntemlere uygun olarak varsayılan değerlere göre belirlenecektir.
- İthal elektrikteki gömülü emisyonlar, yetkili SKDM beyanı sahibi, gömülü emisyonları belirlemek için kriterlerin aşağıda listelenen fiili emisyonlara dayalı olduğunu göstermediği sürece, Ek IV madde 4.2'de belirtilen yöntemle göre varsayılan değerlere göre belirlenecektir.
- Gömülü dolaylı emisyonlar, yetkili SKDM beyanı sahibi saklı emisyonu belirleme kriterlerini göstermediği sürece, Ek IV'ün 4.3 maddesinde ve ayrıca uygulama mevzuatında belirtilen yöntemle göre hesaplanacaktır.
- Yetkili SKDM beyan sahibi, doğrulayıcının raporu da dahil olmak üzere, 5. paragrafta atıfta bulunulan bilgilerin kayıtlarını, SKDM beyanının sunulduğu veya sunulması gerektiği yıldan sonraki dördüncü yılın sonuna kadar saklayacaktır.

Gömülü Emisyonların Doğrulaması

Yetkili SKDM beyanı sahibi, Madde 6 uyarınca sunulan SKDM beyanında beyan edilen toplam gömülü emisyonların, Ek VI'da belirtilen doğrulama ilkelerine dayalı olarak akredite edilmiş bir doğrulayıcı tarafından doğrulanmasını sağlayacaktır.

Doğrulayıcıların Akreditasyonu

Bir ulusal akreditasyon kuruluşu, talep üzerine, kendisine sunulan belgelere dayanarak, söz konusu kişinin belirtilen doğrulama ilkelerini uygulama kapasitesine sahip olduğunu düşündüğü takdirde, bir kişiyi bu Tüzüğün amaçları doğrultusunda doğrulayıcı olarak akredite edebilir.

Komisyon, akreditasyonun verilmesine, akredite doğrulayıcıların kontrolü ve gözetimine, akreditasyonu geri çekmeye ilişkin koşulları belirlemeye yetkilidir.

Üçüncü Bir Ülkede Ödenen Karbon Bedeli

Yetkili bir SKDM beyan sahibi, beyan edilen gömülü emisyonlar için menşe ülkede ödenen karbon bedelini dikkate almak için SKDM beyanında teslim edilecek SKDM sertifikalarının sayısında bir azalma talep edebilir.

Azaltma, yalnızca karbon fiyatının menşe ülkede fiilen ödenmiş olması halinde talep edilebilir. Böyle bir durumda, söz konusu ülkede mevcut olan ve söz konusu karbon fiyatının düşürülmesine yol açabilecek herhangi bir indirim veya diğer tazminat şekli dikkate alınacaktır.

Üçüncü Ülkelerdeki Operatörlerin ve Tesislerin Tescili

Komisyon, üçüncü bir ülkede bulunan bir tesisin işletmecisinin talebi üzerine, bu işletmeciye ve tesisine ilişkin bilgileri SKDM siciline kaydeder.

Risk Analizi

Komisyon; SKDM sertifikalarının satın alınması, elde tutulması, teslim edilmesi, geri alınması ve iptal edilmesinde herhangi bir usulsüzlük bulunmadığından emin olmak için SKDM sicilinde kayıtlı veriler ve işlemler üzerinde risk bazlı kontroller gerçekleştirir. Kontroller sonucunda usulsüzlükler tespit ederse, tespit edilen usulsüzlüklerin düzeltilmesi için daha fazla araştırma yapılması için ilgili yetkili makamları bilgilendirir.

SKDM Bildirimlerinin Gözden Geçirilmesi

Komisyon, SKDM beyanlarının gözden geçirilmesinde gözetim rolüne sahip olacaktır. SKDM beyannamelerini, risk faktörleri de dahil olmak üzere bir inceleme stratejisine uygun olarak, SKDM beyannamelerinin sunulması gereken yıldan sonraki dördüncü yılda sona eren süre içinde gözden geçirebilir.

SKDM Sertifikalarının Satışı

1 Ocak 2026 itibariyle SKDM uygulanmaya başlayacak ve AB ithalatçıları, belirlenen sektörlerin ithal malları için SKDM sertifikaları alacaklardır.

Bir Üye Devlet, ortak bir merkezi platformda SKDM sertifikalarını, o Üye Devlette yerleşik yetkili SKDM beyan sahiplerine satacaktır.

Komisyon, Komisyon ve Üye Devletler arasındaki ortak bir satın alma prosedürünü takiben ortak merkezi platformu kurar ve yönetir.

Komisyon ve yetkili makamlar, ortak merkezi platformdaki bilgilere erişebilir.

SKDM Sertifikalarının Fiyatı

Komisyon, SKDM sertifikalarının fiyatını, her takvim haftası için (AB) 1031/2010 sayılı Yönetmelikte belirtilen prosedürlere uygun olarak, açık artırma platformundaki AB ETS tahsisatlarının kapanış fiyatlarının ortalaması olarak hesaplayacaktır.

İhale platformunda herhangi bir ihalenin planlanmadığı takvim haftaları için, SKDM sertifikalarının fiyatı, ihale platformunda ihalelerin yapıldığı son haftanın AB ETS tahsisatlarının kapanış fiyatlarının ortalaması olacaktır.

SKDM Sertifikalarının Teslimi

Her yılın 31 Mayıs tarihine kadar ve 2026 yılı için ilk kez 2027'de, yetkili SKDM beyanı sahibi, beyan edilen gömülü emisyonlara karşılık gelen bir dizi SKDM sertifikasını SKDM sicili aracılığıyla teslim edecektir.

Yetkili SKDM beyan sahibi, her üç aylık dönemin sonunda SKDM sicilindeki hesabında bulunan SKDM sertifikalarının sayısının, belirlenen yöntemlere ve varsayılan değerlere göre takvim yılı başından itibaren Ek IV'te yer alan ithal ettiği tüm mallarda belirlenen gizli emisyonların en az %80'ine tekabül etmesini sağlayacaktır.

SKDM Sertifikalarının Yeniden Satın Alınması

Yetkili bir SKDM beyan sahibinin talep etmesi halinde, yetkili SKDM beyan sahibinin yerleşik olduğu Üye Devlet, sertifikaların teslim edilmesinden sonra SKDM sicilinde beyan sahibinin hesabında kalan fazla SKDM sertifikalarını geri satın alacaktır.

SKDM Sertifikalarının İptali

Her yılın 1 Temmuz'unda Komisyon, bir önceki takvim yılından önceki yıl içinde satın alınan ve SKDM sicilinde yetkili bir SKDM beyan sahibinin hesabında kalan tüm SKDM sertifikalarını iptal eder. Söz konusu SKDM sertifikaları herhangi bir tazminat ödenmeksizin iptal edilecektir.

Eşyanın İthalatına İlişkin Kurallar

Gümrük makamları, yetkili bir SKDM beyan sahibi dışında herhangi bir kişinin eşya ithal etmesine izin vermeyecektir.

Gümrük idareleri, gözetim mekanizması aracılığıyla, ithal için beyan edilen eşyaya ilişkin spesifik bilgileri Komisyona periyodik olarak ve otomatik olarak iletir. Bu bilgiler, yetkili SKDM beyan sahibinin EORI numarasını ve SKDM hesap numarasını, eşyanın sekiz haneli CN kodunu, miktarını, menşe ülkesini, gümrük beyannamesi tarihini ve gümrük prosedürünü içerecektir.

Komisyon, bu bilgileri yetkili SKDM beyan sahibinin yerleşik olduğu Üye Devletin yetkili makamına ileticek ve her bir SKDM beyan sahibi için bu bilgileri SKDM'deki verilerle çapraz kontrol edecektir.

Cezalar

Her yılın 31 Mayıs tarihine kadar, bir önceki takvim yılında ithal edilen mallardaki gömülü emisyonlara karşılık gelen SKDM sertifikası sayısını teslim etmeyen yetkili bir SKDM beyan sahibi, bir ceza ödemekle yükümlü tutulacaktır.

Yetkili bir SKDM beyan sahibi dışında bir kişinin, bu Yönetmelik kapsamındaki yükümlülüklere uymadan Birlik gümrük bölgesine eşya sokması halinde, bu kişi cezanın ödenmesinden sorumlu tutulur.

Böyle bir ceza etkili, orantılı ve caydırıcı olacak ve özellikle söz konusu uygunsuzluğun süresine, ağırlığına, kapsamına, kasıtlı niteliğine ve tekrarına ve kişinin yetkili makamla işbirliği düzeyine bağlı olarak, kişinin teslim etmediği her bir SKDM sertifikası için, eşyanın giriş yılında uygulanan cezanın üç ila beş katı olarak uygulanır.

Geçiş Döneminin Kapsamı

Ekim 2023 tarihinden 31 Aralık 2025 tarihine kadar olan geçiş döneminde, ithalatçının bu Yönetmelik kapsamındaki yükümlülükleri, bildirim yükümlülükleri ile sınırlı olacaktır.

İthalatçının bir Üye Devlette yerleşik olması dolaylı gümrük temsilcisi ataması ve dolaylı gümrük temsilcisinin bunu kabul etmesi durumunda, bildirim yükümlülükleri bu tür dolaylı gümrük temsilcisine uygulanacaktır.

İthalatçının bir Üye Devlette yerleşik olmadığı durumlarda, bildirim yükümlülükleri dolaylı gümrük temsilcisine uygulanacaktır.

Raporlama Yükümlülüğü

Ekim 2023'den itibaren, takvim yılının belirli bir çeyreğinde eşya ithal eden her ithalatçı veya gümrük temsilcisi, Komisyona söz konusu çeyreğin bitiminden sonra en geç bir ay içinde o üç aylık dönem için ithal eşyaya ilişkin bilgileri içeren bir rapor ("SKDM raporu") sunacaktır.

Geçiş dönemi 2025 yılı sonuna kadar süreceğinden, 2025 yılının son çeyreği için sunulması gereken son SKDM raporunun 31 Ocak 2026 tarihine kadar sunulması gerekmektedir.

SKDM raporu aşağıdaki bilgileri içerecektir:

- Menşe ülkede malları üreten her bir tesis için belirtilen, elektrik için megavat-saat ve diğer mallar için ton cinsinden ifade edilen, her türden malın toplam miktarı;
- Ek IV'te belirtilen yöntemle hesaplanan, megavat-saat elektrik başına ton CO₂ eşdeğer emisyonu olarak veya diğer mallar için ton başına CO₂ eşdeğer emisyonu olarak ifade edilen fiili toplam gömülü emisyonlar;
- Hesaplanan toplam dolaylı emisyonlar;
- İthal edilen mallardaki gömülü emisyonlar için menşe ülkede ödenmesi gereken karbon fiyatı.

[Ekler için tıklayınız.](#)